

แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
GUIDELINES TO PROMOTE THE DIGITAL LEADERSHIP
OF SCHOOLS' ADMINISTRATOR IN SMALL SCHOOL
UNDER PHRAE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ศศิวิมล บ่อคำ^{1*} และ จิตติมา วรณศรี²

Sasiwimon Bokham^{1*} and Jitima Wannasri²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Educational Administration, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand.

คำสำคัญ

บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำดิจิทัล,
ผู้บริหารสถานศึกษา,
โรงเรียนขนาดเล็ก

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 และศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยมีการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 234 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง เครจซี่และมอร์แกน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 44 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และครู 190 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบ แบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน จากทั้งหมด 78 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1.ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก

2.แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการจัดอบรม แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และมีการนิเทศติดตามการใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

Abstract

The purposes of this research were to study the digital readership of school administrators in small size school and guidelines to promote the digital readership of school's administrators in small school under Phrae primary educational service area office 2. There are research methods as follows: Step 1 the study scale of digital readership of school administrators in small school under Phrae primary educational service area office 2. The sample group consisted of 234 people the are 44 administrators by Purposive sampling and 190 teachers by Stratified Random Sampling from 78 schools. The research instrument was a questionnaire of digital readership of school administrators with reliability at 0.976. The collected data were analyzed by mean and standard deviation. Step 2 the study of guidelines to promote the digital readership of school's administrators in small school under Phrae primary educational service area office 2. The informant group was 3 experts acquired by Purposive sampling. The in-depth interview was used to collecting the information then analyzed the data by content analysis.

The research findings indicated that

1. Digital readership of school administrators overall were at a high level. When considering by each aspect, it was found that the highest aspect was evaluating. Potential of digital knowledge which were at a high level. The lowest aspect was the vision of digital readership, were at a high level.

2. Guidelines to promote the digital readership of school's administrators in small school under Phrae primary educational service area office 2 should promote and develop school administrators to know and understand of digital technology by training and learning exchange meeting. Continuously monitor and develop skills to promote administration effectively.

Keywords: Digital readership, School administrator, Small school

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันมีความผันผวน ความไม่แน่นอน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ที่เรียกกันว่า “โลกยุคพลิกผัน” จึงเป็นความท้าทายของการจัดการศึกษาให้รับมือกับความพลิกผันของโลก ในยุคปัจจุบันและอนาคต (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2565) สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อม ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับตัว เพื่อก้าวเข้าสู่การศึกษายุคดิจิทัล และต้องมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล โดยนำเครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น (จิตติมา วรณศรี, 2564) การจัดการเรียนรู้ ในยุคดิจิทัล เป็นแนวคิดกลวิธีและแนวทางการจัดการเรียนรู้ ให้มีความตระหนักรู้ต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเป็นแนวทาง การพัฒนาการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาประเทศชาติตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2561)

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ตามแผนปฏิรูปราชการของกระทรวง ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์ข้อที่ 5 กล่าวถึงการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยการสร้างและพัฒนาบุคลากรวัยทำงานให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาด การ

พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ตามระดับมาตรฐานสากล มุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนดิจิทัล (digital workforce) ขึ้นมารองรับการทำงานในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล

ภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นพฤติกรรม กระบวนการหรือความสามารถ ของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้อิทธิพล และอำนาจที่มีกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ โดยที่ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการนำกระบวนการทางดิจิทัลมาใช้ให้เหมาะสมและนำทางพฤติกรรมของบุคคลไปสู่การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะผลักดันและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาและการทำงานภายในโรงเรียน ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบท (กนกอร สมปราษฎย์, 2562, น. 181)

ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรในยุคดิจิทัล จำเป็นต้องมีความสามารถในการนำองค์กร โดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา(สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562, น. 135) นางองค์กรสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และ พันธกิจ เป็นต้นแบบที่ดี สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและบุคลากรให้ทันเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายขององค์กร (Sheninger, 2014 อ้างถึงใน สุขญา โกมลวานิช, 2562, น.636) สามารถปรับตัว เปลี่ยนแปลงวิถีปฏิบัติวิธีการบริหารจัดการ และวิธีการจัดการศึกษาแบบใหม่ สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง การดำรงชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย(จิตติมา วรรณศรี, 2564, น. 105)

ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 – 2570) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า จำนวนโรงเรียนในสังกัด มีจำนวนทั้งหมด 124 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 78 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 63 ซึ่งถือว่ามีจำนวนมาก เนื่องด้วยทิศทางการพัฒนาการศึกษาใน 5 ปีข้างหน้า ในพันธกิจที่ 7 บริหารจัดการโดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางดิจิทัลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

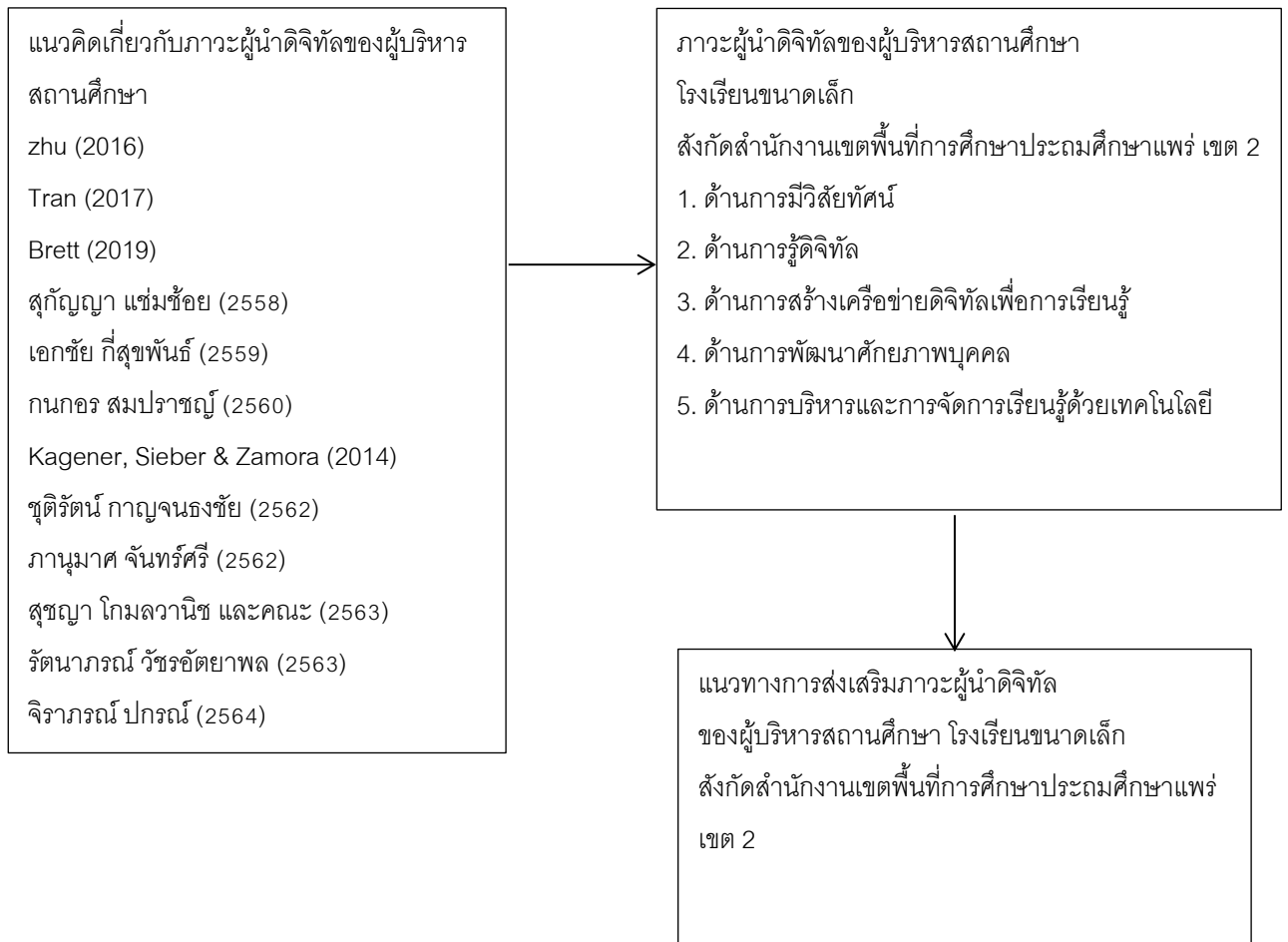
จากผลการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องบนพื้นฐานของข้อมูลสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน พบว่า มีปัญหาคือ ด้านทักษะความรู้ ความสามารถของหน่วยงาน เนื่องจากบุคลากรขาดทักษะด้านดิจิทัล จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจัดแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์สำหรับการบริหารสถานศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สู่การปรับปรุงการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ซึ่งมี 78 โรงเรียน จำนวน 594 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 44 คน และครู 550 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 234 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเจอร์จี้และมอร์แกน (สถิติพร เชาวน์ชัย, 2561, น. 62) จำแนกเป็น ผู้บริหาร 44 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และครู 190 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของครูในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน จากทั้งหมด 78 โรงเรียน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และเก็บข้อมูลด้วยวิธีการกรอกแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบและแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 3 ข้อ และตอนที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ข้อคำถามจำนวน 29 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการรู้ดิจิทัล 3) ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคคล และ 5) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี นำองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน นำองค์ประกอบที่ผ่านการพิจารณาสร้างแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำไปทดลองใช้ พบว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไปหรือเทียบเท่าทางด้านการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน ได้แก่ นายประเสริฐ กำเลิศทอง ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

2. เป็นศึกษานิเทศก์ ผู้มีความรู้ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยี มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน ได้แก่ นางสาวนิตยา วรรณรัตน์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

3. เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเป็นอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มีตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์ขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต จำนวน 1 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.รุจโรจน์ แก้วอุไร ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน และเวลาในการสัมภาษณ์
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ในระหว่างวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมภาวะดีจิตัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยเลือกจาก ข้อการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในแต่ละด้านในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมภาวะดีจิตัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 5 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามภาวะดีจิตัลของผู้บริหารสถานศึกษาจากข้อการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้าง ข้อคำถาม นำแบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และ เตรียมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนาแล้วสรุปประเด็นเนื้อหาข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดีจิตัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดีจิตัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดีจิตัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวม

ที่	ภาวะผู้นำดีจิตัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก	(n = 234)		ระดับ ภาวะผู้นำ
		\bar{x}	S.D.	
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.20	.605	มาก
2	ด้านการรู้ดีจิตัล	4.37	.629	มาก
3	ด้านการสร้างเครือข่ายดีจิตัลเพื่อการเรียนรู้	4.26	.623	มาก

ที่	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก	(n = 234)		ระดับ ภาวะผู้นำ
		\bar{X}	S.D.	
4	ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล	4.43	.633	มาก
5	ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี	4.31	.649	มาก
	รวม	4.31	.628	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับมากด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คนได้ให้แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กไว้ดังนี้

2.1 ด้านการวิสัยทัศน์ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์ นอกจากนี้ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่างๆของหน่วยงานและข้อมูลสารสนเทศต่างๆจากผู้ส่วนเกี่ยวข้องและควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบท โดยสร้างแรงบันดาลใจในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล นำองค์กรสู่การปฏิบัติและสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน

2.2 ด้านการรู้ดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัลให้ทันสมัย และสามารถใช้อย่างคล่องแคล่ว ควรสร้างบรรยากาศการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัลและมีการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาทักษะการใช้อย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดเป็นนโยบายร่วมกัน สร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.4 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดทำระบบบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบฐานข้อมูลสถานศึกษา และควรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ได้ให้ความสำคัญ ในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ต้องการพัฒนากิจการบริการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พ.ศ. 2566 – 2570) ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นาองค์กร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับตัว เพื่อก้าวเข้าสู่การศึกษายุคดิจิทัล และต้องมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล โดยนำเครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้เพื่อการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการเรียนรู้เพื่อให้เท่าทัน ต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อการศึกษาของไทยมากยิ่งขึ้น (จิตติมา วรณศรี, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับ รุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ญัฐธัญชา พรปทุมชัยกิจ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลในภาพรวมและในรายด้านมีค่าเฉลี่ยระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ รอดพันธ์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยโดยรวม มีระดับค่าเฉลี่ยในระดับมากถึง 5 ด้าน

1.1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมากทั้งนี้อันเนื่องมาจากผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองและครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการปฏิบัติงาน กระตุ้นและส่งเสริม ให้อุบลการพัฒนาคความรู้ และทักษะการปฏิบัติงาน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลแบบไร้ขีดจำกัดอย่างต่อเนื่อง มีพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับสมาคมเทคโนโลยีการศึกษา นานาชาติ (ISTE) (2018) ที่ได้มีการกำหนดมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้นำการศึกษาประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ซึ่งมาตรฐานที่ 3 คือการเป็นผู้นำที่เสริมสร้างศักยภาพ โดยผู้บริหารต้องเสริมสร้างศักยภาพ ด้านการจัดการศึกษา และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและยัง สอดคล้องกับ ญัฐธัญชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ด้านการพัฒนาในระดับมีอาชีพ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พิมพิลา อำนาจ (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน ด้านการเป็นมืออาชีพดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมืออาชีพ

1.2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงการสร้างภาพอนาคตขององค์กรหรือหน่วยงานโดยนำวิสัยทัศน์ ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิก

ในองค์กรลงไปสู่การปฏิบัติ สนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนานตนเอง และสร้างนวัตกรรม โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีและการทำงานเป็นที่ภายในองค์กร แต่ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะยังการสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสฤกัญญา แซ่มซ้อย (2560) กล่าวถึงภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจในการในการใช้เทคโนโลยี โดยมีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำในการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาใช้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจากรณ ลักษณะดี (2565) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ณีฐฎณิชา พรปฐมชัยกิจ และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและสามารถปฏิบัติได้จริง

2. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า

2.1 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเอง ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริม พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับภาณุเดช แสงลุน (2565) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาทางดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษานำเอาหลักการบริหารใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านดิจิทัล และเป็นการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครู และยังสอดคล้องกับ ฌิรดา เวชญาลักษณ์ (2565) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลกไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยี จัดการการใช้อุปกรณ์ให้เกิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน นำเทคโนโลยีรูปแบบใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานร่วมกันผ่านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเหมาะสมและทันสมัย

2.2 ด้านการรู้ดิจิทัล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาจากด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัลให้ทันสมัย และสามารถใช้อย่างคล่องแคล่ว ควรสร้างบรรยากาศการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการอบรม ให้ความรู้ พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล และมีการนิเทศ กำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาทักษะการใช้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากการเข้ารับการอบรมพัฒนาทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความ

เข้าใจ ถึงวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างถูกต้อง นำการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับ อลงกต สุทธการ (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นาน พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นาน ควรสนับสนุน ให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการบริหารตามภารกิจของ สถานศึกษา รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อตอบสนองนโยบาย และเป้าหมายใน การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ยุคดิจิทัล

2.3 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาจากด้านการรู้ ดิจิทัล ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำระบบบริหาร จัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบฐานข้อมูลสถานศึกษา และควรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อ พัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารควรให้ความ ช่วยเหลือในการทำงานและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับ ชุติพร หล้าทุม (2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล พบว่า สร้างระบบการปฏิบัติงาน และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนมีความกระชับ คล่องตัว มีประสิทธิภาพด้วยการจัดหาอุปกรณ์ และส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนานวัตกรรมในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลภายใต้ งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดตามความต้องการของผู้เรียน ครูและบุคลากร ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์ หลักสูตรร่วมกับครูและบุคลากร เพื่อสร้างและดำเนินการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อเพิ่ม ศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและนักเรียนและการจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและแกนนำด้านการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลแล้วขยายผล แบบดำเนินการให้ได้ผลจริง โดย การจัดอบรมหรือการฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย มีกระบวนการพัฒนา 3 ระยะ ได้แก่ การอบรมพัฒนาหรือศึกษาดูงาน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเน้นการมีส่วนร่วมและต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอด ชีวิต

2.4 ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาจากด้านการบริหารและ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบายร่วมกันสร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากการกำหนดนโยบายร่วมกัน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่ จำเป็นในการสร้างเครือข่ายรูปแบบต่าง ๆ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ภาณุเดช แสงลุน (2565) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางดิจิทัล พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ และจัดทำข้อตกลงร่วมกันของ สถานศึกษากับหน่วยงานภายนอก พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ การเรียนการสอนออนไลน์ การทำงานรูปแบบออนไลน์ที่หลากหลาย

2.5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์ นอกจากนี้ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่างๆของหน่วยงาน และข้อมูลสารสนเทศต่างๆ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ ให้เหมาะสมกับบริบท โดยสร้างแรงบันดาลใจในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล นำองค์กรสู่การปฏิบัติและสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องมาจากการกำหนดวิสัยทัศน์จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ภาณุเดช แสงสุน (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 ด้านวิสัยทัศน์ผู้นำทางดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล พร้อมทั้งถ่ายทอดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล นโยบายและมีการวางแผน ในการนำดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการจัดการเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิณฉัตร ปะโคทัง (2561) ซึ่งได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ไว้ว่า ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกำกับ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรจัดอบรม ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำมาวางแผนในการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบท

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรู้ดิจิทัล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัลให้ทันสมัยและสามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว ควรสร้างบรรยากาศการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล และมีการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาทักษะการใช้อย่างต่อเนื่อง

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสาร วางแผนร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรกำหนดเป็นนโยบายร่วมกัน สร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาทักษะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

แพร่ เขต 2 ควรมีนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนิน การบริหารจัดการสถานศึกษา สันับสนุนให้บุคลากร เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

1.5 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการ เรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ จัดระบบฐานข้อมูลโรงเรียน ดังนั้นสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรจัดทำระบบบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบฐานข้อมูลสถานศึกษา และควรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อ พัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] กนกอร สมปราชญ์. (2560). ภาวะผู้นำกับคุณภาพสถานศึกษา. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [2] จินฉนวนิตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- [3] จิตินา วรณศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- [4] จิราภรณ์ ปกรณ์. (2561). เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง. สืบค้นจาก.
<http://www.scimath.org/article-technology/item/7755-ar-augmented-reality>
- [5] รุจาภรณ์ ลักษณะดี. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1. ปรินญาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
- [6] ชุตีรัตน์ กาญจนธนชัย. (2562). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำ ดิจิตอลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย
- [7] ชุติพร หล้าทุม. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 13 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2566 หน้า 47 – 57
- [8] ณีฐธนิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ. (2562). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัชฌมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2564 หน้า 50 -64
- [9] ณีรดา เวชญาลักษณ์. (2560). ภาวะผู้นำทางการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] พิพิมพิลา อำนาง. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร งานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

- [11] ภาณุมาศ จันทร์ศรี. (2562). โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา: การวิจัยแบบผสมผสานวิธี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [12] ภาณุเดช แสงลุน. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1.วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 11 ฉบับที่ 41 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 หน้า 175 – 184
- [13] รัตนาภรณ์ วัชรอติยาพล. (2563). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- [14] สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคพลิกผัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [15] สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [16] สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [17] สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2560). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี : การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียน ในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16 (4): 216-224.
- [18] สุขญา โกมลวานิช. (2563). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- [19] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2. แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570). ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2566, <http://www.ictphrae2.com/>.
- [20] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ : พรึททวนกราฟฟิค.
- [21] อลงกต สุทธการ. (2564). แนวทางการส่งเสริมการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2564 หน้า 70 - 86
- [22] เอกชัย ก็สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (*School Management in Digital Era*). บทความออนไลน์สานพลังประชารัฐ. ค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir>
- [23] Brett, J. (2019). *Evolving Digital Leadership: How to be a digital leader intomorrow's disruption world*. Forest Lodge: Apress.
- [24] Tran, L. (2017). *Digital Transformational: The 5 Must Have Skills for DigitalLeaders*. Retrieved 15 May 2020 from
- [25] Zhu, P. (2016). *Five Key Elements in Digital Leadership*. Retrieved from <http://futureofcio.blogspot.com/2015/01/five-key-elements-indigitalleadership.html>.